

Begroting 2010 in kort bestek

Inleiding.

De conceptbegroting die u thans wordt aangeboden is tot stand gekomen in een periode die gekenmerkt wordt door onzekerheden. Mondiaal worden de gevolgen van de financiële crisis zichtbaar en op landelijk niveau worden maatregelen getroffen, dan wel voorbereid, die gevolgen zullen hebben voor elke burger.

De gemeentelijke financiën zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van rijksbeleid. De algemene uitkering uit het gemeentefonds is daarvan de belangrijkste exponent voor gemeenten.

De vooruitzichten zijn allerm minst rooskleurig, met name voor de jaren ná 2010. De algemene uitkering zal de komende jaren onder zware druk staan en de gevolgen daarvan zullen ook in Goirle zichtbaar worden.

Ondanks de verslechterde uitgangpositie is het, door het nemen van een aantal maatregelen, toch gelukt een sluitende begroting op te stellen. Een aantal maatregel met meerjarig effect is onontkoombaar. De effecten daarvan zijn verwerkt in de voorliggende begroting en worden hierna nader toegelicht.

Zoveel mogelijk is getracht bestaand beleid te continueren.

In beperkte mate wordt voorgesteld om financiële ruimte te creëren voor beleidsintensiveringen.

Voorafgaande aan het tot stand komen van deze begroting is de raad reeds in een tweetal informele bijeenkomst geïnformeerd over het gesternte waaronder deze begroting tot stand komt en dekkingsvoorstellen zoals deze thans worden gepresenteerd.

De raad heeft in zijn vergadering van 12 mei 2009 de Voorjaarsnota ten behoeve van de begroting 2010 vastgesteld. Deze nota is voor ons college richtingbepalend geweest bij het opstellen van de gemeentebegroting 2010 en de daarbij behorende meerjarenbegroting.

Bij het opstellen van de begroting hebben wij met het volgende rekening gehouden:

- De startpositie van de begroting 2010 gaf een aanzienlijke verslechtering van de financiële positie te zien ten opzichte van de situatie bij de vaststelling van de gemeentebegroting 2009 (die op haar beurt weer slechter was dan de uitgangpositie in 2008);
- De kaders die zijn gehanteerd bij het opstellen van de begroting zijn vastgelegd in de Voorjaarsnota. De voornaamste kaders zijn: vastgesteld beleid 2009 en eerdere jaren, uitkomsten rekeningcijfers 2008 en overige autonome ontwikkelingen. Ook zijn in de Voorjaarsnota kaders gesteld ten aanzien van de loonkostenstijging volgens cao, het te hanteren rentepercentage (VJN: 5,5%) en prijsontwikkelingspercentage (VJN: 1,5%); wij hebben gemeend deze percentages te moeten bijstellen passend bij het huidige inzicht. Voor het te hanteren rentepercentage gaan wij in de begroting uit van 5,0% en voor het prijsontwikkelingspercentage gaan wij uit van 0,5%;
- De vastgestelde speerpunten van beleid zijn: integraal jeugdbeleid, vrijwilligers en sociale samenhang, fysieke ontwikkeling van Goirle, het Kloosterplein en het klimaatbeleid.

Verder hebben wij de begroting met de beleidsvoorstellen getoetst aan het door uw raad vastgestelde bestuursprogramma voor de periode 2006 – 2010 en de stand van zaken van ons collegeprogramma.

Hierbij hebben wij geconstateerd dat een groot gedeelte van de door u vastgestelde ambities zijn gerealiseerd.

Speerpunten van beleid.

Rekeninghoudend met de door de raad op 12 mei 2009 gevoerde politieke discussie over de speerpunten en de accenten voor nieuw beleid, die zijn opgenomen onder de beleidsintensiveringen, zijn de volgende investeringen en uitgaven geraamd voor uitvoering van de volgende projecten en activiteiten:

- integraal jeugdbeleid:
integraal huisvestingsplan onderwijs, voor- en vroegschoolse educatie.
- vrijwilligers en sociale samenhang:
uitvoeringsbeleid maatschappelijke ondersteuning,
- fysieke ontwikkeling:
fysieke ontwikkeling volkshuisvesting, economisch beleid, integraal dorpsontwikkelingsplan Riel (IDOP), vervangingsbudget openbare verlichting, investeringen in wegen, riolering en gebouwen.
- een groot Kloosterplein:
Er wordt een plan uitgewerkt waarbij het groot Kloosterplein zich ontwikkelt tot een gezellig en sfeervol dorpscentrum en onderdeel uitmaakt van een breder toeristisch-recreatief netwerk;
- klimaatbeleid:
In algemene zin wordt aangesloten bij de landelijke doelstellingen van het klimaatbeleid zoals is vastgelegd in het Kyotoverdrag, waarbij de uitstoot van CO₂ wordt teruggedrongen en geleidelijk wordt overgegaan naar een duurzame energiehuishouding. Dit wordt in een concreet programma uitgewerkt. Om invulling te geven aan het gemeentelijk milieubeleid is de "routekaart naar een CO₂-neutraal Goirle" opgesteld. Voor cofinanciering is een bedrag beschikbaar.

Beleidsintensiveringen:

programma andere overheid, geïntegreerd registratie systeem, juridische advisering, opleiding/traning gemeenteraad, digitaliseren bestemmingsplannen, restauratie kapel cc/kerktoren Riel, aanschaf en onderhoud diverse softwarepakketten, kunst- en cultuurbeleid, economisch beleid.

Per programma is in de begroting aangegeven welke bedragen met deze beleidsintensiveringen zijn gemoeid. Een samenvatting hiervan is te vinden in de bij de begroting gevoegd overzicht van de beleidsintensiveringen, gesplitst naar investeringen en exploitatie.

Programmabegroting.

Op verzoek van de raad is wederom gevolg gegeven aan het nog verder verbeteren van de formulering en leesbaarheid van de meetbare beleidsdoelstellingen; de vernieuwde lay-out die bij de begroting 2009 voor het eerst haar intrede maakte, hebben wij ook voor 2010 aangehouden.

Per programma vindt u een beschrijving:

- het bestaande beleid;
- "wat willen we bereiken", "wat gaan we er voor doen" en "wat mag het kosten";
- de meetbare beleidsdoelstellingen;
- de doorvertaling naar de vastgestelde toekomstvisie;
- de begrotingscijfers per begrotingspost;

- de beleidsintensivering.

Financiële positie.

Op basis van de opgestelde en bijgestelde meerjarenbegroting gaf het herziene begrotingsresultaat een voordeel te zien van € 123.000,00.

Wij hebben u bij brief meegedeeld dat de ontwerpbegroting 2010 een tekort vertoonde van € 875.000,00. Dit tekort wordt veroorzaakt door een lagere algemene uitkering, een hoger budget voor leerlingenvervoer, hogere bijdrage gemeenschappelijke regelingen, hogere kosten voor uitbesteden werkzaamheden voor de WOZ en voor ICT etc.

De begroting 2010 sluit met een batig saldo van € 20.614,00. De jaarschijven van de meerjarenbegroting 2011, 2012 en 2013 geven een nadelig saldo te zien van respectievelijk van € 68.489,00, € 276.781,00 en € 430.805,00.

De belangrijkste maatregelen die zijn verwerkt in de begroting 2010:

- een aanvullende stelpost te realiseren bezuiniging van € 37.500,00 oplopend naar € 75.000,00 voor bezuinigingen op subsidies welzijn, onderwijs cultuur en sport;
- in de begroting is rekening gehouden met een jaarlijks te verwachten subsidie voor wegen (gebiedsgerichte aanpak) van € 140.000,00;
- bezuiniging op minimabeleid van € 15.000,00;
- besparing op onderhoud van speelplaatsen van € 15.000,00;
- besparing op het budget van de lokale rekenkamer van € 20.000,00;
- bezuiniging op het budget van ict van € 25.000,00;
- extra verhoging van de onroerend zaak belasting met 4% hetgeen een meeropbrengst genereert van € 126.000,00;
- verhoging van de opbrengst van de bouwleges ten opzichte van de begroting 2009 met € 100.000,00;
- ook ten aanzien van de bedrijfsvoering zijn forse maatregelen getroffen, waaronder o.a.: het niet direct invullen van ontstane vacatures (€ 100.000,00), de sluiting van het personeelsrestaurant (€ 80.000,00) en de verlaging van het opleidingsbudget (€ 12.000,00)

In meerjarenperspectief zullen nog verdere maatregelen getroffen moeten worden om tot een sluitende begroting te komen. Wij denken in dit verband aan:

- invoeren van de parkeerbelasting vanaf 2011
- afstoten van wijkgebouw de Wildacker
- onderzoek naar het sluiten van het binnen en/of buitenbad van het gemeentelijk zwembad
- verdere verhoging van leges en belastingen
- de formatieomvang van de gemeentelijke organisatie kritisch onder de loep nemen

De belangrijkste onontkoombare maatregelen of beleidsintensivering zijn:

- investeringen in de andere overheid
- investering in het klimaatbeleid
- impuls openbare verlichting
- budget voor maatregelen voor uitvoering IDOP Riel

Daarnaast is de vrije besteedbare ruimte binnen de algemene weerstandsreserve nagenoeg nihil ondanks dat er een vrijval is ingerekend van een vijftal reserves tot afgerond € 515.000,00. In deze vrijval is meegenomen ons voorstel om de reserve werk en inkomen te laten vrijvallen voor € 300.000,00 en de reserve WMO voor € 128.000,00.

In de begroting 2010 stellen wij voor om enkele budgetten ineens ten laste te brengen van de algemene weerstandsreserve en dat betreft o.a. de volgende investeringen;

- investeringen in de andere overheid voor € 200.000,00
- impuls openbare verlichting voor € 100.000,00
- budget voor IDOP Riel van € 100.000,00
- verhoging budget voor juridische advisering van € 50.000,00

Om op korte termijn deze reserve weer op een aanvaardbaar niveau te brengen stellen wij voor om € 300.000,00 over te hevelen vanuit de reserve Kloosterplein naar de algemene weerstandsreserve omdat

Verder gaan wij onderzoeken of het mogelijk is om een tweetal panden alsmede een aantal pachtgronden te verkopen en de verwachte opbrengst hiervan, zijnde € 500.000,00, te storten in deze reserve. Het gaat hierbij om eigendommen van de algemene dienst die niet zijn ingebracht in de grondexploitatie.

Lasten voor de burger.

Wij hebben getracht de lastenverhogingen voor de burgers zoveel mogelijk te beperken.

Conform eerder ingezet beleid zal de onroerend zaakbelasting worden aangepast aan de inflatieontwikkeling. Dat leidt tot een verhoging met 1,6%.

Eveneens vastgesteld beleid is een 4,1% verhoging onroerend zaakbelasting vanwege de vierde, tevens laatste tranche van de overheveling van de BTW component uit de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Daar staat een verlaging tegenover van de afvalstoffenheffing en een kleinere stijging van het rioolrecht.

Om op termijn het rioolrecht kostendekkend te laten zijn is voor 2010 een stijging van het tarief met 12,5% onontkoombaar.

Binnen het bestek van deze begroting stellen wij voor de volgende leges en belastingen te verhogen:

- Verhoging van de bouwleges van 2,25% van de bouwsom naar 2,5%.
- 4% verhoging onroerend zaakbelasting als algemeen dekkingsmiddel tbv de begroting 2010.

Op basis van het vorenstaande stijgt het tarief voor de ozb derhalve met 9,7%.

Wij realiseren ons dat wij - in afwijking van uw standpunt ten tijde van de behandeling van de Voorjaarsnota - ons toch genoodzaakt zien om in deze begroting 2010 uit te gaan van het verhogen van de bovengenoemde leges en belastingen. Uiteraard hebben wij eerst alle andere mogelijkheden om te bezuinigen of om inkomsten te verhogen maximaal benut, alvorens wij tot deze conclusie zijn gekomen.

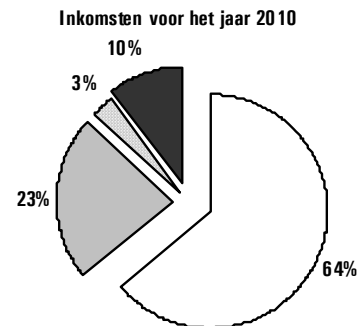
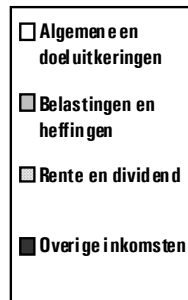
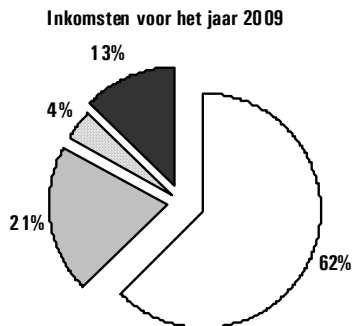
Behandeling begroting 2010.

De begroting wordt behandeld in de commissieverband in week 42. De raadsbehandeling vindt plaats op dinsdag, 10 november 2009.

Waar komt het geld in 2010 vandaan:

exclusief grondexploitatie

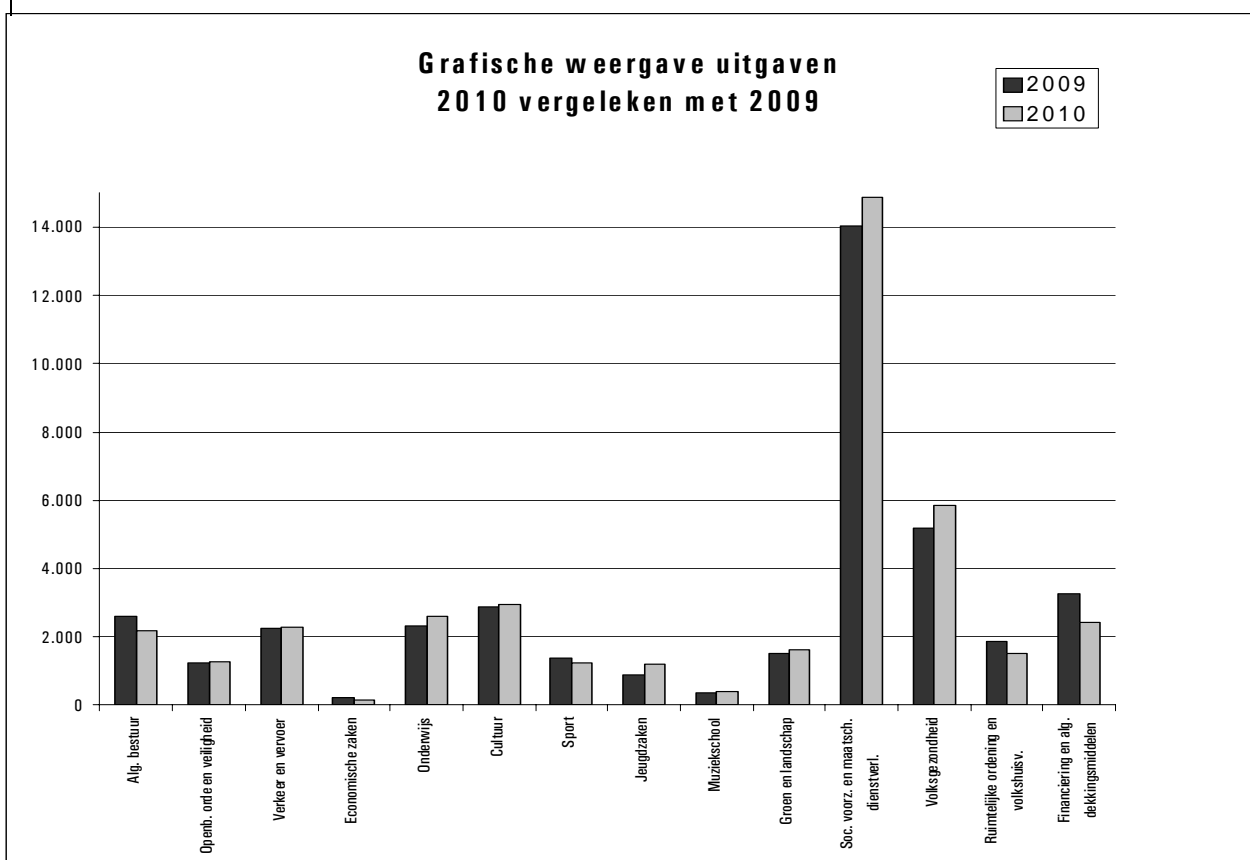
	2009	2009	2010	2010
	Bedrag totaal	Per inwoner	Bedrag totaal	Per inwoner
Bedrag x	€ 1.000,00	€ 1,00	€ 1.000,00	€ 1,00
Rijk: algemene en doeluitkeringen	25.056	1.117,32	25.943	1.133,87
Gemeente: belastingen en heffingen	8.211	366,15	9.166	400,61
Gemeente: rente en dividenden	1.659	73,98	1.269	55,46
Gemeente: overige inkomsten	5.116	228,14	4.173	182,39
	40.042	1.785,59	40.551	1.772,33

Waar wordt het geld aan besteed?

De gemeentelijke dienstverlening is onderverdeeld in een 52 tal producten, waarvan er een aantal een puur intern karakter hebben. De gemeentelijke producten kunnen ook gezien worden als werkterreinen of taakvelden. Wanneer deze enigszins grofmazig gerubriceerd worden kan de volgende indeling worden gemaakt.

	Bedrag x	Bedrag x	Per inwon.	Per inwon.
	€ 1.000	€ 1.000	2009	2010
Algemeen bestuur	2.602	2.178	116,03	95,19
Openbare orde en veiligheid	1.236	1.267	55,12	55,38
Verkeer en vervoer	2.253	2.300	100,47	100,52
Economische zaken	211	142	9,41	6,21
Onderwijs	2.328	2.613	103,81	114,20
Cultuur	2.896	2.950	129,14	128,93
Sport	1.390	1.235	61,98	53,98
Jeugdzaken	881	1.211	39,29	52,93
Muziekschool	372	384	16,59	16,78
Groen en landschap	1.531	1.621	68,27	70,85
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	14.022	14.877	625,28	650,22
Volksgesondheid	5.187	5.841	231,30	255,29
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.866	1.504	83,21	65,73
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3.267	2.428	145,69	106,12
Totaal	40.042	40.551	1.785,59	1.772,33

Waar geven wij in 2010 extra geld aan uit (nieuwe investeringen)?

	Investering 2010	Lasten
◆ Programma andere overheid	* 200.000	AWR
◆ Geïntegreerd registratiesysteem (GRS)	25.000	2.411
◆ Klimaatbeleid	100.000	7.500
◆ Groot onderhoud gemeentegebouwen	* 202.000	Voorziening
◆ Infrastructuurplan riolering	* 908.000	Rioolrechten
◆ Infrastructuurplan wegen	1.400.000	63.000
◆ Impuls openbare verlichting	* 100.000	AWR
◆ Restauratie kapel CC / kerktoren Riel	175.000	8.750
◆ Speeltoestellen locatie Kleine Akkers	# 37.500	2.188
◆ ICT-infra Kleine Akkers	# 13.900	1.043
◆ Expositie materialen	10.000	750
Totaal investeringen en de daarbij behorende lasten	3.171.400	85.642

* Deze bedragen komen niet ten laste van de exploitatie omdat ter zake wordt beschikt over de daarvoor gevormde voorziening dan wel komen deze ten laste van de algemene weerstandsreserve.

De kapitaallasten van deze investeringen komen ten laste van de reserve huisvesting onderwijs.

Extra structurele lasten in de begroting 2010 als gevolg van uitgaven in de exploitatie

◆ Onderhoud software andere overheid	15.000
◆ Hogere bijdrage Veiligheidsregio	29.500
◆ Onderhoud / licenties GRS	3.750
◆ Actualisering / digitalisering bestemmingsplannen vanwege nWRO	20.000
◆ Onderhoud software WION, GBI	4.000
◆ Subsidie aan SCAG	17.000
◆ Vroeg- en voorschoolse educatie	40.000

Totaal structurele uitgaven in exploitatie **129.250**

Extra incidentele exploitatielasten in de begroting 2009 (incidentele dekking)

◆ Budget juridische advisering	50.000	AWR
◆ Opleiding / training gemeenteraad	5.000	AWR
◆ Economisch beleid	15.000	AWR
◆ Visie Tyvoort	25.000	Grondexploitatie
◆ Idop	100.000	AWR
◆ Kunst en cultuur, midzomernachtfestival	7.000	AWR
◆ Beleid volkshuisvesting	25.000	Reserve volkshuisvesting
◆ Stika	25.000	AWR
◆ Stika	25.000	Reserve groen
◆ Advieskosten riolering	50.000	Rioolrecht
◆ Verhuiskosten Kleine Akkers	6.300	Reserve huisv. onderwijs
◆ Verhuiskosten De Bron	7.500	Reserve huisv. onderwijs
◆ Tijdelijke huisv. ivm ontw. brede school Fr.Drieh.	4.500	Reserve huisv. onderwijs
◆ Expl. gemeentedeel school Boschkens	12.313	Reserve huisv. onderwijs

Totaal incidentele exploitatielasten **357.613**

Gemeentelijke belastingen en heffingen

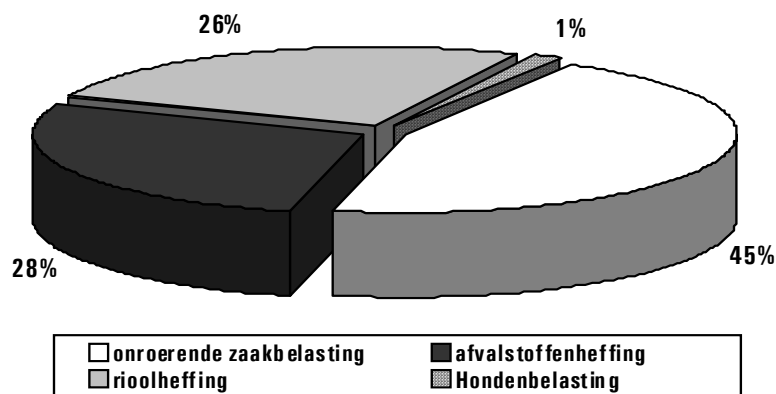
Rekening is gehouden met een verhoging van de onroerend zaakbelastingen in 2010 met in totaal 9,7%. Dit betreft het percentage van de inflatiecorrectie van 1,6% (periode 1 mei 2008-1 mei 2009) en voorts 4% om de begroting sluitend te maken. Daarnaast is de ozb verhoogd met 4,1% (vierde en tevens laatste tranche) omdat een kwart van de btw in de tarieven rioolheffing en de afvalstoffenheffing conform het Bestuursakkoord is overgeheveld naar de opbrengst onroerend zaak belasting.

De tarieven voor afvalstoffenheffing dalen en het rioolheffing stijgt met 12,5% op grond van het V-GRP en de leges moeten worden verhoogd teneinde het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid te kunnen handhaven.

Voor 2010 zijn de volgende opbrengsten geraamd:

Onroerende zaakbelastingen	€ 3.480.000
Afvalstoffenheffing	€ 2.118.359
Rioolheffing	€ 1.972.954
Hondenbelasting	€ 111.438
Totaal	€ 7.682.751

Eigen inkomsten van de gemeente (belastingen en heffingen)

Overzicht stijging ozb tarieven in Goirle:

2003	:	10,35%	(met inbegrip van 4,25% vanwege Cultureel Centrum)
2004	:	4,75%	(met inbegrip van 2,25% vanwege Cultureel Centrum)
2005	:	2,50%	
2006	:	5,30%	
2007	:	7,70%	(met inbegrip van 4,4% btw afval en riolering) (2% niet doorgevoerd als gevolg van wettelijke bepalingen)
2008	:	8,00%	(met inbegrip van 4,2% btw afval en riolering)
2009	:	8,10%	(met inbegrip van 4,1% btw afval en riolering)
2010	:	9,70%	(met inbegrip van 4,1% btw afval en riolering)

Overzicht gemeentelijke belastingdruk 2009

In onderstaand overzicht vindt u de gemeentelijke woonlasten gesplitst naar de éénpersoonshuishoudens en de meerpersoonshuishoudens. De derde kolom geeft de landelijke rangorde van de meerpersoonshuishoudens aan. Hoe lager de rangorde hoe lager de woonlasten.

Gemeentenaam	Éénpersoons- huishouden	Meerpersoons- huishouden	Rangorde meerpersoonshh.
Haaren	773	936	455
Hilvarenbeek	536	926	454
Oisterwijk	535	738	375
Reusel-De Mierden	531	736	372
Alphen-Chaam	605	716	342
Oirschot	494	689	292
Loon op Zand	581	687	286
Dongen	566	678	270
Boxtel	606	653	210
Goirle	543	647	194
Best	618	618	128
Gilze-Rijen	486	560	38
Baarle-Nassau	388	554	32
Breda	615	670	245
's-Hertogenbosch	561	619	133
Eindhoven	500	601	92
Tilburg	519	519	11

Ondanks het feit dat de grote gemeenten relatief hoge ozb-tarieven hebben is de gemiddelde belastingdruk in die gemeenten laag. Dat komt omdat deze gemeenten relatief véél goedkope woningen hebben.

Overzicht belastingdruk Goirle

WOZ-waarde	OZB eigenaar		RIO- eigenaar		Afvalstoffenheffing meerpers.huish		RIO-gebruik	
	2009	geschat 2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
150.000	123,45	135,42	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
200.000	164,60	180,57	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
250.000	205,75	225,71	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
300.000	246,90	270,85	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
350.000	288,05	315,99	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
400.000	329,20	361,13	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
450.000	370,35	406,27	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36
500.000	411,50	451,42	133,57	150,24	249,96	242,52	27,00	30,36

WOZ-waarde	Belastingdruk eigenaar én gebruiker		Verschil
	2009	2010	
150.000	533,98	558,54	24,56
200.000	575,13	603,69	28,56
250.000	616,28	648,83	32,55
300.000	657,43	693,97	36,54
350.000	698,58	739,11	40,53
400.000	739,73	784,25	44,52
450.000	780,88	829,39	48,51
500.000	822,03	874,54	52,51

WOZ-waarde	Belastingdruk gebruiker (huurder)		Verschil
	2009	2010	
niet relevant	276,96	272,88	-4,08

In de gemeente Goirle zijn er circa 2.300 huurwoningen.

Ten opzichte van 2009 zal de belastingdruk in 2010 vermeerderen. Hoe hoger de WOZ-waarde, hoe hoger de stijging van de belastingdruk. Bij een gemiddelde WOZ-waarde van € 250.000,00 stijgt de belastingdruk met circa 5,3 %. Bij de huurders is er sprake van een kleine lastenverlichting.